

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1247/2514

นายจรัส วิงประวัตติ ที่ 1 กับพวกรวม 3 คน โจทก์
บริษัทอเมริกัน อินเตอร์เนชั่นแนลแอสซิวรันส์ จำกัด จำเลย
โดยนายดับบลิว เอช สวีตเซ็น ดรูเบอร์ ผู้จัดการสาขาในประเทศไทย จำเลย

ป.พ.พ. มาตรา 865 วรรคสอง

อายุความบอกกล่าวสัญญาประกันภัยตอนแรกของมาตรา 865 วรรคสองนั้นหมายถึงว่า ผู้รับประกันภัยต้องใช้สิทธิบอกกล่าวภายในกำหนดเดือนหนึ่งนับแต่วันที่ผู้รับประกันภัยทราบมูลอันจะบอกกล่าวได้

โจทก์ยื่นคำขอรับประโยชน์ตามกรมธรรม์ประกันชีวิตซึ่งผู้ตายทำไว้กับบริษัทจำเลยเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2509 พร้อมด้วยรายงานของนายแพทย์โรงพยาบาลผู้รักษาผู้ตายครั้งสุดท้ายว่า ผู้ตายป่วยเป็นมะเร็งที่ลำไส้ใหญ่และตายด้วยโรคดังกล่าว และได้ระบุไว้ในรายงานนั้นอีกว่าผู้ตายเคยรับการผ่าตัดด้วยโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ที่โรงพยาบาลศิริราช เมื่อ 2 ปีก่อน ซึ่งเป็นเวลาก่อนผู้ตายเอาประกันชีวิตไว้กับบริษัทจำเลย เช่นนี้ถือว่าบริษัทจำเลยย่อมมีเหตุควรทราบได้แล้วว่าผู้ตายได้ปกปิดข้อความจริงดังกล่าวตั้งแต่วันที่ 29 สิงหาคม 2509 บริษัทจำเลยจะอ้างว่ารายงานแพทย์ดังกล่าวนั้น ยังไม่แน่นอน บริษัทจำเลยยังต้องสืบสวนต่อไปจนได้ความจริงแน่นอนเมื่อวันที่ 22 กันยายน 2509 ว่าผู้ตายได้ป่วยและรับการผ่าตัดด้วยโรคดังกล่าวมิได้ เพราะอายุความกฎหมายกำหนดให้เริ่มนับแต่วันที่ทราบมูลอันจะบอกกล่าวได้เท่านั้นมิใช่เริ่มนับแต่วันที่ทราบความจริง ฉะนั้นเมื่อบริษัทจำเลยบอกกล่าวโมฆีะกรรมเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2509 ซึ่งเป็นเวลาเกินหนึ่งเดือนแล้วกรมธรรม์ประกันชีวิตจึงมีผลบังคับบริษัทจำเลย

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2508 นางนพรัตน์ วิงประวัตติ ได้ทำสัญญาประกันชีวิตไว้กับบริษัทอเมริกันอินเตอร์เนชั่นแนลแอสซิวรันส์ จำกัด สาขานครสวรรค์ ซึ่งเป็นตัวแทนของจำเลยแบบสะสมทรัพย์เป็นจำนวนเงิน 120,000 บาท มีกำหนดระยะเวลาประกัน 20 ปี ต้องชำระเบี้ยประกันภัยทุกงวด 3 เดือน งวดละ 1,886.40 บาท ปรากฏตามกรมธรรม์ประกันชีวิตเลขที่ 318952 โดยโจทก์เป็นผู้รับประโยชน์ตามกรมธรรม์

ต่อมานางนพรัตน์ผู้เอาประกันชีวิตถึงแก่ความตายด้วยโรคมะเร็งในลำไส้ใหญ่เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2509 โจทก์ได้มอบหลักฐานต่าง ๆ แก่นางเบญจา วิยวุฒิ ผู้รักษาการแทนบริษัทสาขาจำเลยขอรับเงินตามกรมธรรม์ประกันชีวิต แต่จำเลยปฏิเสธความรับผิดชอบโดยอ้างว่าถ้อยคำที่นางนพรัตน์ให้ไว้ในคำขอเอาประกันชีวิตและใบตรวจสุขภาพไม่เป็นความจริง ซึ่งเป็นการผิดคำรับรองอันถือว่าเป็นสาระสำคัญแห่งกรมธรรม์ประกันชีวิตและเป็นความผิดของผู้เอาประกัน ก่อนบริษัทจำเลยจะรับประกันชีวิตก็ได้ส่งแพทย์ทำการตรวจร่างกายของผู้เอาประกันชีวิตแล้วหากผิดพลาดจากความจริงก็เป็นเพราะความผิดพลาดของแพทย์ของจำเลย ซึ่งควรจะได้รู้หากได้ใช้ความระมัดระวังอันพึงคาดหมายได้แต่วิญญูชน จำเลยมิได้บอกกล่าวสัญญาภายในกำหนดระยะเวลา 1 เดือนนับแต่วันที่โจทก์ได้แจ้งรายละเอียดสาเหตุการตายของผู้เอาประกันชีวิตให้ผู้รับประกันชีวิตทราบมูลอันจะบอกกล่าวได้ จึงถือว่าสิทธินั้นเป็นอันระงับไปตามมาตรา 865 วรรค 2 จำเลยต้องรับผิดชอบใช้เงินตามสัญญา ขอให้ศาลบังคับจำเลยชำระเงินประกันชีวิตจำนวน 120,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีถึงวันฟ้องเป็นเวลา 5 เดือน เป็นเงิน 3,750 บาท กับต่อจากวันฟ้องไปจนกว่าจะชำระเสร็จ

จำเลยให้การว่า จำเลยรับประกันชีวิตนางนพรัตน์ วิงประวัตติ ผู้ตายในวงเงินประกัน 120,000 บาท จำเลยได้รับแจ้งพร้อมหลักฐานจากโจทก์เพื่อเรียกร้องเงินประกันชีวิตเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2509 ว่านางนพรัตน์ตายด้วยโรคมะเร็งในลำไส้ใหญ่เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2509 จำเลยสงสัยการตายของนางนพรัตน์หลังจากทำสัญญาประกันชีวิตเพียงปีเศษ จึงสืบสวนสาเหตุและทราบความจริงเมื่อวันที่ 22 กันยายน 2509 ว่าก่อนที่จะเอาประกันชีวิตไว้กับจำเลยนั้น นางนพรัตน์ได้ป่วยเป็นโรคมะเร็งในลำไส้เคยได้รับการบำบัดรักษาในโรงพยาบาลมาหลายครั้ง ทั้งยังเคยได้รับการผ่าตัดเกี่ยวกับโรคมะเร็งลำไส้ เมื่อนายแพทย์ของจำเลยตรวจสอบสุขภาพและสอบถามประวัติเพื่อพิจารณาเอาประกันชีวิตนั้น นางนพรัตน์รู้ตัวดีว่าเป็นโรคนี้อยู่แล้วแต่ละวันเสียไม่เปิดเผย ข้อความจริงเกี่ยวกับการที่ตนป่วยเป็นโรคมะเร็งในลำไส้และเคยได้รับการผ่าตัดมาแล้วให้แพทย์ของจำเลยทราบทั้งแจ้งเท็จว่าไม่เคยเจ็บป่วยใด ๆ มาก่อนและสุขภาพไม่ทรุดโทรม ซึ่งหากจำเลยรู้มาก่อนว่านางนพรัตน์ป่วยเป็นโรคมะเร็งในลำไส้และเคยได้รับการผ่าตัดมาแล้ว จำเลยก็จะไม่รับประกันชีวิตนางนพรัตน์โดยเด็ดขาด การที่นางนพรัตน์ปิดบังความจริงและแถลงข้อความอันเป็นเท็จแก่นายแพทย์ของจำเลยเป็นการฉ้อฉลให้จำเลยเข้าทำสัญญาด้วยนิติกรรมสัญญาประกันชีวิตจึงตกเป็นโมฆียะจำเลยเพิ่งทราบความจริง เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2509 ภายหลังจากได้สืบสอบแล้ว และได้บอกกล่าวกรมธรรม์ไปยังโจทก์เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2509 ซึ่งเป็นการบอกกล่าวภายในกำหนด 1 เดือน กรมธรรม์สัญญาจึงตกเป็นโมฆะ จำเลยไม่ต้องใช้เงินตามกรมธรรม์สัญญา

ศาลชั้นต้นพิจารณา 2 ประเด็น คือ

1. นางนพรัตน์ปิดบังความจริงหรือแถลงข้อความเท็จเรื่องที่เคยเป็นโรคมะเร็งในลำไส้แก่แพทย์ของจำเลยเมื่อขอเอาประกันจริงหรือไม่ และประเด็นข้อนี้ฟังได้ว่านางนพรัตน์ได้ปิดบังความจริงและแถลงข้อความเท็จเรื่องที่ตนเคยป่วยเป็นโรคมะเร็งในลำไส้มาก่อนต่อนายแพทย์ของจำเลย นิติกรรมประกันชีวิตจึงตกเป็นโมฆียะ

2. จำเลยบอกกล่าวกรมธรรม์ประกันชีวิตภายในกำหนด 1 เดือนนับแต่วันที่จำเลยได้ทราบมูลอันจะบอกกล่าวตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 865 วรรค 2 หรือไม่ ประเด็นข้อนี้ศาลชั้นต้นฟังว่าจำเลยบอกกล่าวโมฆียะกรมเกิน 1 เดือน นับแต่วันทราบมูลอันจะบอกกล่าวได้แล้ว สิทธิบอกกล่าวจึงระงับไป กรมธรรม์ประกันชีวิตมีผลบังคับจำเลยต้องจ่ายเงินให้โจทก์ พิพากษาให้จำเลยใช้เงิน 123,750 บาท พร้อมทั้งดอกเบี้ยในต้นเงิน 120,000 บาทนับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ

จำเลยอุทธรณ์ว่า จำเลยบอกกล่าวภายในกำหนด 1 เดือนสัญญาประกันชีวิตจึงเป็นโมฆะ

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

จำเลยฎีกา

ในชั้นฎีกามีประเด็นวินิจฉัยข้อเดียวว่า บริษัทจำเลยใช้สิทธิบอกกล่าวโมฆียะกรมภายในกำหนด 1 เดือนนับแต่วันที่บริษัทจำเลยทราบมูลอันจะบอกกล่าวได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 865 หรือไม่

ศาลฎีกาพิเคราะห์แล้ว โจทก์ได้ยื่นคำขอรับประโยชน์ตามกรมธรรม์สัญญาประกันชีวิตที่นางนพรัตน์ผู้ตายทำไว้กับบริษัทจำเลยเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2509 โจทก์ได้ยื่นตามแบบฟอร์มของบริษัทจำเลย โดยเฉพาะโจทก์ได้ยื่นรายงานของนายแพทย์โรงพยาบาลชิระผู้รักษานางนพรัตน์ผู้ตายครั้งสุดท้ายจนถึงแก่ความตาย ว่านางนพรัตน์ป่วยเป็นมะเร็งที่ลำไส้ใหญ่และตายเพราะมะเร็งลุกลามไปตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกายนายแพทย์ได้ระบุไว้ในรายงานนั้นอีกว่าผู้ตายเคยรับการผ่าตัดด้วยโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ที่โรงพยาบาลศิริราชมา 2 ปีก่อน ศาลฎีกาเห็นว่าเมื่อบริษัทจำเลยได้รับรายงานของแพทย์ดังกล่าว บริษัทจำเลยย่อมมีเหตุควรทราบได้แล้วว่านางนพรัตน์เคยป่วยด้วยโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่และเคยรับการผ่าตัดด้วยโรคนี้อีกมาแล้ว และนางนพรัตน์ปกปิดความจริงดังกล่าวเสีย ซึ่งเป็นสาระสำคัญที่บริษัทจำเลยจะไม่รับประกันชีวิตนางนพรัตน์หากนาง

นพรัตน์บอกความจริง ดั่งนั้น จึงฟังได้ว่าบริษัทจำเลยได้ทราบมูลอันจะบอกกล่าวโมฆียะกรรมได้แล้วตั้งแต่วันที่ 29 สิงหาคม 2509 ซึ่งเป็นวันที่โจทก์แจ้งขอรับประโยชน์จากการเอาประกันชีวิตนางนพรัตน์พร้อมทั้งแสดงรายงานของแพทย์ว่านางนพรัตน์ตายด้วยโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ บริษัทจำเลยบอกกล่าวโมฆียะกรรมเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2509 เกินหนึ่งเดือนแล้ว บริษัทจำเลยจึงหมดสิทธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 865 วรรค 2 กรมธรรม์ประกันชีวิตที่นางนพรัตน์ผู้ตายทำไว้กับบริษัทจำเลยโดยให้โจทก์เป็นผู้รับประโยชน์จึงมีผลบังคับจำเลย

ที่จำเลยฎีกาว่า รายงานแสดงเหตุการณ์ตายของนางนพรัตน์โดยนายแพทย์โรงพยาบาลวชิระ ศาลหมาย จ.1 ที่ว่า นางนพรัตน์ตายด้วยโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ และเคยรับการผ่าตัดโรคมะเร็งมาจากโรงพยาบาลศิริราช 2 ปีก่อนนั้นยังไม่แน่นอน บริษัทจำเลยจึงต้องสืบสวนข้อเท็จจริงเสียให้แน่นอนจนได้ความจริงว่านางนพรัตน์เคยป่วยและรับการผ่าตัดก่อนจะมาขอเอาประกันชีวิตกับบริษัทจำเลย ซึ่งบริษัทจำเลยทราบแน่นอนเมื่อวันที่ 22 กันยายน 2509 จึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่ดังกล่าว บริษัทจำเลยบอกกล่าวโมฆียะกรรมภายในกำหนดหนึ่งเดือนนั้น ศาลฎีกาเห็นว่าตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 865 ให้เริ่มนับแต่วันที่ทราบมูลอันจะบอกกล่าวเท่านั้น มิใช่ให้เริ่มนับแต่วันที่ทราบความจริงดังที่บริษัทจำเลยฎีกา

พิพากษายืน

(สุธรรม วรรณแสง - จำรูญ โชติรัตน์ - ถนอม ครูไพศาล)